

NOORD-BRABANDER.

Donderdag 8 Augustus.

DICERE VERUM QUID VETAT?

HORATIUS.

FRANKRIJK.

P A R I J S , den 4den Augustus.

Het vertrek van den Hertog van Orléans voor de reis naar het zuiden van Frankrijk is op Vrijdag den 9den dezer bepaald. Mevrouw de Hertogin van Orléans zal Z. K. H. tot aan Port-Vendres vergezellen, alwaar de Vorst zich voor Afrika zal inschepen.

Z. K. H. zal gedurende zijne reis in Frankrijk alleen door drie officieren vergezeld zijn. Al de overige zullen Z. K. H. te Port-Vendres afwachten en naar Algiers vergezellen, alwaar Hoogstdezelve bijna eene maand zal verblijven en eerst in de laatste dagen van October te Parijs terug zijn.

De Hertog van Nemours en de Hertog van Aumale zullen tegen het einde dezer maand naar het kamp van Fontainebleau vertrekken.

— De regering heeft heden morgen eene telegrafische depeche uit Bayonne ontvangen, waarin gemeld wordt dat lord John Hay, kommandant der Brittanische magt op de kusten van Cantabrië, onlangs eene lange conferentie met Maroto te Miravollès, een uur van Bilbao, gehad heeft.

Dit onderhoud heeft plaats gehad op verzoek van den Generaal en Chef van het Carlistische leger, die zich naar Miravalles met zijnen geheelen staf, benevens den Engelschen Admiraal begeven had.

— Meunier, die wegens aanslag op den persoon des Konings, na gratie bekomen te hebben, naar de vereenigde staten zich begeven had, doch naderhand dit land om welke reden weet men niet, had verlaten en naar Texas de wijk genomen, is volgens eene particuliere Correspondentie in een duel onder de slagen van een Italiaan omgekomen.

— De oorlogstoomboot de *Rhadamante* had den 17den Julij de Engelsche vloot, zamengesteld uit acht linesschepen, bij Chyprus kruisende gevonden.

De Ottomanische vloot bevond zich op diezelfde dagteekening tusschen Chypres en Rhodes, alwaar zij door de Egyptische stoomboot de *Nijl* ontmoet was.

De Admiraal Lalande was den 14den te Beshika-Bey op de kust van Troye, alwaar hij met vijf schepen en eene brik ten anker lag.

— Volgens de *Echo de l'Orient* had de Engelsche vloot nog geene communicatie met den Capitan Pacha gehad.

— Een brief uit Chyprus van den 8sten Julij meldt, dat de Gouverneur van dat eiland Osman Pacha na eene vreeselijke ziekte van vele maanden overleden was. Hij was een man van uitstekende verdiensten en om zijne deugdzaamheid was hij algemeen bij de bevolking geacht.

De Koningin van Spanje heeft tot Vikaris Generaal over de legers te water en te land benoemd Mgr. de Bisschop van Cordua en Aartsbisschop van Grenada; dit is eene nieuwe waardigheid voor dezen prelaat.

BELGIE.

BRUSSEL, den 5den Augustus.

Men verzekert dat de inhuldiging der afdeeling van den ijzeren spoorweg van Gent naar Deynze den 25sten dezer zal plaats hebben.

— Achtien zeeschepen zijn gisteren de haven van Antwerpen binnengelopen, de meeste komende uit het noorden met ladingen van granen en hout.

— Een brief uit Frankfort meldt de diefstal van al de diamanten der Prinses Frederik, schoonzuster van den Prins van Oranje.

(Commerce Belge).

(Wij hopen in de gelegenheid gesteld te zullen worden deze tijding te kunnen logenstraffen).

— Uit Pesth (Hongarye) verneemt men dat de Catholijke gesselijkheid volhardt te weigeren de wetgeving van Keizer Joseph betrekkelijk de gemengde huwelijken te volgen. Dezelve verleent geene huwelijksinzegening als onder voorwaarde dat al de kinderen in de Catholijke godsdienst zullen opgevoed worden.

NEDERLANDEN.

'S HERTOGENBOSCH, den 7den Augustus.

Bij Arrest van het Provinciaal Gerechtshof van Noord-Brabant van den 6den Augustus 1839 zitting houdende alhier zijn:

Peter Oudens, oud 40 jaren, Schoenmaker, en Slager, geboren te Eindhoven en

Antonie van der Biesen oud 18 jaren, zonder beroep, geboren te Stratum. beiden laatst woonachtig te Eindhoven,

Schuldig verklaard, te weten:

Eerstgenoemde, aan moedwilligen doodslag (zonder voorbedachten rade) en laatstgenoemde, aan moedwillige verwonding zonder verzwarende omstandigheden.

En gecondemneerd, eerstgemelde tot de straf van het zwaaijen met het zwaard over het hoofd en 15 jaren Confinement en laatstgemelde tot twee jaren Correctionele gevangenzetting en f 100 boete.

— Bij Zijner Majesteits besluit van den 31sten Julij 1839, n°. 96, is de heer mr. *C. J. Scholten* van Oud Haarlem, President van het Hooggeregtsch Hof van Nederlandsch Indie, en van het Hoog-Militair Geregtsch Hof aldaar, thans met verlof hier te lande, benoemd tot ridder der Orde van den Nederlandschen Leeuw.

— Sedert de laatst gedane bekendmaking (*Staats-Courant* van den 4den Junij 1839) zijn door de belanghebbenden geligt de navolgende

— een octrooi, in dato 15 Februarij 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *W. May* te Ipswich in Engeland, domicilium verkozen hebbende ten kantore van *Vriesendorp en Gaade* te 's Gravenhage, op de invoering van eene verbeterde wijze tot het fabriceren van zeep;

— een octrooi in dato 15 Februarij 1839, voor den tijd van vijftien jaren verleend aan *Dk. Kagenaar* te Utrecht, op de uitvinding van eene nieuwe as voor rijtuigen, door hem genaamd ronzel-as;

— een octrooi, in dato 22 April 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *G. van Tol* te Noord-Waddinxveen, in Zuid-Holland, op de uitvinding van een nieuwen kaasvorm;

— een octrooi, in dato 23 April 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *K. C. E. van der Plas* te Brussel, domicilium gekozen hebbende bij *Mr. H. Gregoire*, Advokaat te 's Gravenhage op de invoering en op de verbetering van eene beweegkracht-givende pomp naar een nieuw mechanismus, bestemd tot droogmaking van meren, polders, vijvers, mijnen, enz.

— een octrooi, in dato 9 Mei 1839, voor den tijd van tien jaren verleend aan *A. de Sornay* te Parijs, domicilium gekozen hebbende ten huize van *C. C. Uhlenbeck* te Amsterdam, op de invoering van eene nieuwe wijze om papier, touwwerk, weefsels en passementen uit de vezelachtige deelen van zekere planten te vervaardigen;

— een octrooi, in dato 1 Junij 1839, voor den tijd van tien jaren, van af 12 Augustus 1838, verleend aan *F. de la Rue*, te Londen, domicilium verkozen hebbende bij *mr. J. W. Gesken*, advokaat te 's Gravenhage, op de invoering van zekere verbeteringen, aangebragt aan de nieuwe wijze om loodwit te vervaardigen, waarvoor hem in dato 12 Augustus 1838 een octrooi van invoering is verleend voor den tijd van tien jaren.

— Men meldt uit 's Gravenhage van den 5den dezer het volgende:

Met genoegen verneemt men dat heden de inschrijving in het openbaar register alhier heeft plaats gehad van het huwelijk den 18den Julij te Stutgart tusschen *HH. KK. HH.* den erfprins van Oranje en de Prinses *Sophia* van Wurtemberg voltrokken, door de vervulling van welke formaliteit alle gemoedelijke bezwaren, wegens de nalating tot dus verre daarvan vervallen mogen worden beschouwd.

— Men is thans druk bezig met het ontwapenen van de wallen van Vlissingen en onderhoorige forten.

OUDHEDEN.

De heer *J. C. Teding* van Berkhout heeft eenige berigten medegedeeld nopens twee koperen munten, gevonden bij het droogmaken van den Zuidplas, in April jl.; zij waren beide opgegraven op de diepte van 12 voeten oude Rijnl. maat.

De eene, waarvan reeds meer dan 200 gevonden waren, erkende de heer *T. v. B.* voor eene oort, of een vierde stuivers stuk, waarvan er te voren velen gemunt en in omloop waren; maar die sedert den jare 1694, toen er een geheel nieuwe stempel voor den gulden kwam en de zeshalven ook (als zoodanig) voor het eerst in zwang

kwamen, niet meer gemunt werden. Aan de eene zijde ziet men nog sporen van de Hollandsche maagd, zittende in eene omheining of tuin, welk zinnebeeld reeds Graaf *Willem VI* van Holland, uit het huis van Beijeren, vader van de zoo bekende *JACOBA VAN BEIJEREN*, in zijne vaandelen gevoerd had, en op zijne munten deed slaan, in den oorlog van *JAN VAN ARKEL*, begonnen in den jare 1406. Men leest er het randschrift op: *auxilium nostrum in nomine dei* (onze hulp is in den naam van God), *Philippus Comes Hollandiæ* (*PHILIPS* graaf van *Holland*), het jaartal 1570 en het Hollandsch wapen.

De andere munt is van onzeker jaartal en oorsprong: de stempelsnijdning is geheel vergaan; naar het den Heer *F. v. B.* voorkomt, is daarop echter nog flauwelijk zichtbaar een boek met zeven zegelen, en dit bevestigt het randschrift *sermo Dei bonis fons inexinguibilis* (het woord Gods is voor de vromen eene onuitputbare bron). Aan de andere zijde staat *hoc Dominus fecit* (dit heeft de Heer gedaan), de overige letters zijn niet meer leesbaar. Hieruit zou zijn op te maken, dat deze eene soort van eer- of gedenkpenning is geweest, ter herinnering aan de kerkhervorming; een gaatje in dezelve zich bevindende geeft eenige aanleiding tot dit vermoeden. Welligt was deze penning bestemd, om aan een bandje of lint om den hals gedragen te worden. In vroegere tijden werden merkwaardige gebeurtenissen in gedachtenis bewaard, niet alleen door gouden en zilveren penningen te stempelen, maar ook door koperen, opdat ieder gelegenheid zoude hebben, om zich die aan te schaffen; men vindt er nog vele voorbeelden van bij van *Loon*, Oude Penningkunde, nu, met zoo veel beleid, vervolgd door de Heeren *van Orden* en *de Vries*. De lust tot het verzamelen van penningen en medailles bij de goud- en zilversmeden was voorheen meer algemeen, ja tot in de eerste helft der vorige eeuw stonden er zilveren medailles bij de goud- en zilversmeden, ook wel kashouders genaamd, openlijk in hunne kasten te koop. Zoo hadden zelfs bijzondere personen wel eens de gewoonte, om bij huwelijks-verbintenissen, zilveren of gouden bruiloften, penningen te doen munten, en te bevelen, dat dezelve na hunnen dood als eene gedachtenis werden uitgereikt.

's Bosch, den 5den Augustus 1839.

Aan de Redactie van den Noord-Brabander!

De achting voor het Collegie van Curatoren, voor de stedelijke regering en voor mijne toehoorders, doet mij dit repliek op het sarcastisch-ironisch berigt, omtrent de promotie en prijsuitdeeling der latijnsche school alhier, ter plaatsing verzoeken. Ik mag het der redactie van den *Noord-Brabander* niet misduiden, dat dit hatelijk stukje geplaatst is, daar hare kolommen openstaan voor berigten, welke hare lezers, mits zij er verantwoordelijk voor blijven, verkiezen ter plaatsing in te zenden. Als lezer van den *Noord-Brabander* verzoek ik hetzelfde voorregt.

De brieven schrijver weet drie punten te bedillen.

10. De plegtigheden bij de promotie en prijsuitdeeling gebruikelijk.

20. Het onderwerp mijner oratie.

30. De eenvoudige voordragt.

Wat de plegtigheden betreft, die bij de promotie en prijsuitdeeling plaats hebben, deze zijn even zóó, als in alle groote steden van ons Vaderland. Van wege het Collegie van heeren Curatoren, laat de Rector de programmata drukken, die door den Custos, voor het schoolfeest, aan de geletterde en de flegtigste personen worden rond gebracht. Wordt in den vorm van dit programma al iets aangetroffen, dat tot de zestiende of zeventiende eeuw behoort, men bedenke dat het den Rector niet vrij staat daarin eenige verandering te brengen.

Op alle programma's, zoo van mijne twee voorgangers, als van die mijner ambtgenooten in Holland, wordt de naam en voornaam des Rectors voluit geschreven. Dit algemeen gebruik had dus de spollust des brieven schrijvers niet gaande mogen maken. Aan ditzelfde gebruik heeft hij zich immers ook onderworpen bij zijne promotie aan 's lands hooge school.

De brieven schrijver is onkiesch genoeg, om de toehoorders schamper te beschimpen, die toch te regt onder onze aanzienlijkste stadgenooten worden gerekend. Onder mijn hoorders mogte ik *R.-C.* Geestelijken, leden van de stedelijke regering, advokaten, geneesheeren en studenten van 's lands hooge scholen ontmoeten. Het kan aan heeren Curatoren en aan de heeren præceptoren niet dan vleijend zijn, dat die heeren deze plegtigheid met hunne tegenwoordigheid wel hebben willen vereeren, en ik heb het daarom dan ook van mijnen pligt geacht, om vóór het openen der plegtigheid deze letterminnaren welkom te noemen. Moet deze beleefdheid van mijnenwege Ironisch worden voorgesteld, of is het betamelijk zulke mannen, die toonen in het onderwijs belang te stellen, rijmelaar (dit zal het woord dichter en poët toch moeten beteekenen) te noemen?

Ook is het overal gebruikelijk (in het leine seminarie, zoo wel als op 's lands scholen) dat de ouders en bloedverwanten der kweekelingen deze plegtigheid, vrouwen niet uitgezonderd, bijwonen. Moeten zij nu verondersteld worden Grieksch, Hebreeuwsch (hoe latijn) en latijn te verstaan, zij, die er komen om hunne belangstelling voor hunnen zoon of broeder aan den dag te leggen? De brieven schrijver toont weinig achting voor Dames te hebben, anders zou hij die hebben gespaard.

De tweede bedilling was tegen het onderwerp gerigt: het verhandelde over den oorsprong en lotgevallen van het *Ostracismus* bij de Atheneinsers. Indien de brieven schrijver de vergadering door zijn gepraat niet gestoord had, zou hij het doet en de strekking der oratie begrepen, en zoo niet goedgekeurd, ten minste ook niet bespot hebben. Bij *Cornelius Nepos* (een uitmuntend schrijver en die op alle Latijnsche scholen gebruikt wordt) vindt men menigmaal gewag gemaakt van het *Ostracismus*, doch op eene min juiste wijze. Deze schrijver namelijk laat het voorkomen, als eene schandelijke straf, terwijl het niets anders was dan een behoedmiddel voor de veiligheid van den vrijen staat. De Atheniensers hadden onder *Pisistratus* geleerd, dat de Demo-aristocratische regering van geen langen duur kon zijn, als mannen door geboorte, krijgsbedrijven en rijkdommen boven anderen aanzienlijk in den staat bleven: zij wilden een palladium tegen deze vrees van overheersching, en ziedaar de oorzaak van het *Ostracismus*, van deze politieke uitzetting gelijk die voor 1794 in ons vaderland niet onbekend was, als een behoedmiddel voor den staat.

Het komt mij voor, dat deze stof wel degelijk ter behandeling geschikt is, voor een Rector, die niet alleen Latijnsche woorden aan zijne kweekelingen leeren, maar hen op de geschiedenis, oudheden, gebruiken en alles wat bij de klassieken gevonden wordt, opmerkzaam moet maken, opdat hij voldoe aan de wet op het onderwijs, waarin dit alles wordt voorgeschreven.

De brieven schrijver roept mij toe dat deze stof ook elders behandeld is. Hij schijnt echter geen geschrift daarover te kennen, want *Cornelius Nepos*, dien hij aanhaalt, was juist de man wiens min duidelijke voordragt ik door mijne oratie wilde ophelderen. Alle schriften over het *Ostracismus* kende ik niet; alleen stonden mij ten dienste *L'Abbé Geinox*, *Barthelemy* en andere.

Indien de schrijver mijne bronnen gekend had, zou hij niet gezegd hebben dat ik mijne oratie uitgelezen en uitgekijpt, dat is uitgeschreven heb. Neen dit behoef ik God lof niet, ik weet mijne denkbeelden in het Latijn en Nederduitsch goed en gemakkelijk op het papier te brengen, dank mijne neiging voor de Studie, die mijn grootste geluk op aarde uitmaakt. De brieven schrijver verdenkt mij misschien, om dat hij zijne eigene zwakheid gevoelt, terwijl zijne trotschheid in een ander niet kan veronderstellen wat hij weet, zelf niet te bezitten.

De derde bedilling bewijst dat de brieven schrijver geen onderscheid weet te maken tusschen eene devoering van den kansel en eene eenvoudige voorlezing. Indien hij zich herinnerd had, dat de Rectoren onzer hooge scholen, bij het nederleggen van hunne bediening, ook eene oratie houden, en wel meestal over onderwerpen daar de brieven schrijver nog minder aan zou hebben, en wel met even zoo veel *wind* en *gebaarden*, als ik gedaan heb, dan zou hij zich wel geschaamd hebben, dat gene te bedillen, wat juist bewijst, dat de spreker met de regelen der uiterlijke welsprekendheid goed bekend is. *Non verbum amplius addam.*

Ik neem afscheid van den lezer, met hem voor zijn geduld te bedanken.

Uw bestendige lezer.

Rector *C. R. HERMANS.*

DE LAATSTE PAUSSELIJKE ALLOCUTIE.

Dit gewichtig stuk is door ons, door vele tijdschriften en inzonderheid door alle *weldenkende* dagbladen mede gedeeld; andere hebben hetzelfde achter wege gelaten, doch hierover niet kunnen zwijgen.

Het eene zegt dat deze toespraak geen indruk gemaakt heeft. Het andere dat dezelve het gunstigste uitwerksel bij het Gouvernement heeft gemaakt; een derde zal misschien aanmerken dat de H. Vader voor zijne eigene belangen niets schadelijker doen kon; een vierde zal er bijvoegen dat Oostenrijk en Frankrijk ten hoogste deze onvoorzigtigheid van het hof van Rome afkeuren. Het is klaarblijkelijk dat deze taktiek zich aan een stelsel, hetwelk sedert twee jaren standvastiglijk opgevolgd is, vast kleeft.

Door middel eener gedeeltelijk gediensstige drukpers wil men daartoe komen om te *verdeelen*, ten einde te regeren. Van de eene zijde wil men het vertrouwen der Catholijken van Duitschland op de standvastigheid van den *N. Stoet* doen wankelen en van de andere zijde te Rome doen gelooven dat diezelfde Catholijken, van

hunne eerste verbittering lertig gekomen, *redelijk* en onverschillig aan de zaak van de godsdienst geworden zijn en dat de H. Stoel niets beter zoude kunnen doen, in deszelfs eigen belang, dan goed te keuren alles, wat tot heden gedaan is en zich aan de bescheidenheid der tegenstrevers van de Catholijke kerk over te geven. Het is om die reden, dat sedert achttien maanden de gedienslige dagbladen niet ophouden te vermelden, dat al de geschillen op het punt zijn van geregeld te worden; dat Rome begint inschikkelijkheid aan den dag te leggen; dat zekere kabinetten hunne bemiddeling hebben aangeboden, terwijl men te gelijker tijd het gerucht eener scheuring onder de duitsche Catholijken verspreid. Men zou gaarne van de godsdienstige drukpers een afkeer doen krijgen en een einde aan eene hinderlijke polemiek stellen, omdat zij de regten der kerk tegen de aanslagen van sommige gouvernementen verdedigt. Ondertusschen heeft deze nieuwe Allocutie, die men in zulke krachtadige en standvastige taal welligt niet verwacht had, het geheel gewenscht uitwerksel, helgeen men verwachten kon, gehad; zij heeft het vertrouwen der geloovigen in den heiligen stoel versterkt en op nieuw de gesmeede ontwerpen van hen, die daarop aanslag trachten te maken, in duigen doen storten en verijdeld.

Veld-Driel 5 Augustus 1839.

Bij het tegenwoordig, meer dan ooit, levendig geworden plan tot droogmaking van het Haarlemmermeer, die uitgestrekte waterplas, waaronder zoo vele duizende bunders vruchtbare gronden bedolven liggen, en die gedurig meer en meer omliggende bebouwde streken inzwelgt, zal U. E. het niet onbelatigrijk achten dit een plaatsje te verleenen.

Het Haarlemmermeer dan, hetwelk tegenwoordig eenen omtrek van nagenoeg zeven duitsche mijlen heeft, was in vroegere eeuwen grootendeels droog land, (hetwelk insgelijks het geval was met den zuidelijken uithoek, die thans onder den naam van Kagermeer bekend is), waarop verscheidene aanzienlijke dorpen en gehuchten hier en daar waren verspreid. Vier Meren, het Oudmeer, hetwelk in het jaar 1531 gerekend werd 520 morgen in oppervlakte te beslaan, het Spieringmeer van 850 morgen, het Leidsche-meer van 2175 morgen, en het eigenlijk dus genoemde oude Haarlemmermeer van 3040 vierkante morgen, die alle onderling door kanalen of killen met elkander in gemeenschap stonden, doorsneden de streek, die thans alleen door die binnensee, welke nu algemeen den laatsten naam draagt, wordt ingenomen. De geheele watermassa, welke toen die plek gronds besproeide, bedroeg derhalve slechts 6585 morgen van 600 roeden ieder, terwijl tegenwoordig de geheele oppervlakte, zoo men de veenplassen, die beoosten hetzelfde, naar de zijden van Amstelveen en Aalsmeer, gelegen, en er bijna mede vereenigd zijn, mederekent, op na genoeg 30,000 morgen begroot wordt.

Reeds in het jaar 1591, hadden deze vier meren zich tot eene enkele binnensee vereenigd, die eene oppervlakte besloeg van 12,375 morgen, zoo dat reeds bijna 6000 morgen gronds verloren gingen, en waarbij het eiland Beinsdorp, hetwelk in 1531 nog 700 roeden lang en 500 breed was, de helft was afgespoeld, terwijl er tevens twee eilandjes aan het zuidelijke gedeelte waren ontstaan, welke den naam dragen van het Vennip, en het geheele dorp Vijfhuizen, bij het Spieringmeer, was te gronde gegaan. Sedert dien tijd breidde deze waterplas zich van jaar tot jaar meer uit, zoo dat reeds in 1610 deszelfs noordelijke grens bij de dorpen Nieuwerkerk en Rijk heenliep, en ook aan de oostzijde het verlies van land aanmerkelijk was. Tot aan het jaar 1647 had het Meer reeds zoo veel van het omliggende land weggespoeld, dat de geheele uitgebreidheid op 17,082 morgen begroot werd, en in 1687 waren reeds de dorpen Rijk en Nieuwerkerk eene prooi der golven geworden, ten minste moest het eerst genoemde vroeger een aanmerkelijk einde noordelijker worden verlegd, hoewel ook dit nieuw aangelegde spoedig te gronde ging, daar het Meer toen reeds eene oppervlakte besloeg van 18,100 morgen en er slechts een klein gedeelte van het eiland Beinsdorp overbleef.

Dit onophoudelijk wegspoelen van het omliggende land duurt nog steeds voort, ondanks alle middelen die men aanwendt om hetzelfde te keer te gaan, en niet tegenstaande het zware paalwerk, waarmede men, niet zonder ontzaggelijke kosten, op sommige plaatsen de boorden tracht te beschermen. Niet op alle plaatsen echter heeft dit verlies aan grond in gelijke mate plaats. Het sterkst is dat aan het noordelijke gedeelte tusschen Polanen (half weg Haarlem) en Sloten, alwaar men rekent dat de oever jaarlijks 1 tot 3 roeden afspoeld, daar het verlies van grond meer duidelijk aan den bovenwegschen polder en Rijkevoord, wel 5 tot 10 roeden bedraagt, zoodat de schinkel zich ook door het Nieuwe-meer reeds met het groote heeft vereenigd. In het zuidoostelijk gedeelte, bij de gemeenten Aalsmeer en Leijmuiden, is deze vermindering van grond minder belangrijk, terwijl aan de geheele westzijde bij Lis, Hillegom en Binnenbroek zich weinig of geen verlies van land laat bespeuren,

en tusschen het Spaarne en den hoek van vijfhuizen de grond gerekend wordt jaarlijks 1 roede af te nemen. Deze meerdere afspoe-ling in het oostelijke gedeelte moet waarschijnlijk daar aan worden toegeschreven, dat de grond hier meer veenachtig is, terwijl de bodem in het westelijke gedeelte uit eene 8 tot 9 voet dikke kleilaag bestaat.

De beoosten gelegene veen plassen of uitgeveende gronden zijn slechts door eene smalle landstrook, welke op de breedste plaatsen 100 en op de smalste 30 Roeden breed is, van het Meer gescheiden, terwijl de Osdorper- en Sloterpolders, door zwakke dijken tegen overstroming beschermd zijn, welke dijken echter bij eene zuidwestelijken storm, ondanks de kostbare voorzorgen geenzins tegen den hevigen golfslag van het water bestand zijn, zoo dat het met grond te vreezen is, dat die geheele streek grasrijke landen, tot onder de muren van Amsterdam, eenmaal door het Meer zullen verzwolgen worden. In het najaar van 1836 had ook reeds eene zoodanige doorbraak in een der zwakke Dijken plaats, en de schade, welke daardoor aan de ingelanden dezer polders veroorzaakt werd, was zeer aanzienlijk, zoowel door het verlies van vee en winterhooi, als daardoor, dat de landen eerst laat in het volgende jaar wederom droog waren. Onberekenbaar zouden de gevolgen zijn, wanneer het Y in het Noorden bij Halfweg, alwaar de landtong, welke hetzelfde van het Meer scheidt, slechts 30 roeden breed is, hoewel daardoor een zeedijk, met eene wel onderhouden sluis voorzien, zich met deze binnensee mogt vereenigen, daar dan hoogstwaarschijnlijk de eerstgenoemde waterplas, door de medege-sleepte aard- en molmdeelen uit het over het algemeen slechts 9 voeten diepe Meer, voor een groot gedeelte zouden opslibben, tot vernietiging van den handel en scheepvaart van Nederlands groote handelstad.

Het plan tot het droogmaken van het Haarlemmermeer is reeds zeer oud, en de aanleidende oorzaak hiertoe is niet alleen om den verbazenden woeker van hetzelfde te keer te gaan, maar insgelijks om een aanmerkelijk gedeelte oogenschijnlijk zeer voortreffelijken teelgrond, waarop duizende nijvere handen werk en onderhoud zouden vinden, tot geene geringe bron van 's Rijks schatkist, aan te winnen. De kundige waterbouwkundige *Leegwater* ontwierp daarover reeds vroeg een plan, waarbij de omsluitende ringdijken eene lengte moesten hebben van 180,000 voeten, terwijl de kosten met den aanbouw van 160 watermolens op 3,600,000 gulden geschat werd.

Wanneer men bij deze raming aanneemt, dat de aangewonnen grond eene oppervlakte van 20,000 morgen zoude bedragen, dan beliep dit voor ieder morgen 180 gulden. Volgens het plan van den Ingenieur *Bolstra*, in 1742 ontworpen, zouden de daartoe vereischt wordende kosten 6,600,000 gulden bedragen, hoewel deze laatste de drooggemaakte en te bebouwen landen slechts op 18,000 morgen begroot. Tot deze onderneming zou men 28 reijen watermolens van vier stuks achter elkander noodig hebben. Voor eenige jaren werd het plan wederom op nieuw in het leven terug geroepen door de ijverige bemoeijingen van de Heeren *van Lijnden van Hemmen*, *Roëll* en *van Driel*, doch ook spoedig geraakte hetzelfde door de uiteenlopende gevoelens en de te makene kosten wederom in vergetelheid. Onder de onderscheidene bedenkingen, welke men daartegen geopperd heeft, behoort ook die dat de uit de drooggemaakte gronden opstijgende dampen een te nadeelige invloed op de gezondheid der omwonenden zoude uitoefenen, eene omstandigheid waarop men bij het droogmalen van zoo vele plassen in ons Vaderland, en nog onlangs bij het droogmaken van het Bijlmermeer minder schroomvallig was en hetwelk ook onlangs door den kundigen *Dr. Pool*, op eene afdoende wijze is uiteen gezet. Zoo men ook in aanmerking neemt, dat een groot gedeelte van Zuid en Noord-Holland uit zoodanige Meren bestaat, alwaar niet te min de inwoners eene goede gezondheid genieten en van den aanvang af genoten hebben, dan kan, naar inzien, deze bedenking geene de minste verhindering in den weg leggen. Alleen in Noord-Holland heeft men, door bedijking en uitmalen, de volgende plassen in de heerlijkste weilanden herschapen.

De Beemster is van 1608 tot 1612 drooggemalen en bedijkt, en wordt door 50 watermolens droog gehouden. De Schermer in 1631; de Purmer in 1622; de Warmer, in 1625; de Heer *Haigenswaard* in 1625; de Zijpe van 1564 tot 1597, de Wieringerwaard in 1610 enz.

W.

ADVERTENTIEN.

** Bij den Boekhandelaar J. W. VAN LEEUWEN te Leiden is van de pers gekomen en alom verzonden.

ORDO SEPULTURAE ad usum cleri MISSIONUM HOLLANDIAE etc., cum approbatione ILLUSTRISSIMI ac REVERENDISSIMI DOMINI VICE-SUPERIORIS, . . . à f. — 6

Dezelve met eene marokeine portefeuille. 1.80
 Biechtspiegel of onderzoek des Gewetens 0.15
 Per 100 tot algemeene Verspreiding tot veel minder prijs.
 De H. Boekhandlaren, welke mogten verlangen dezelve in
 Commissie te ontvangen, gelieven Franco aanvragen te doen.

*** Te Utrecht is op den 30sten Julij 1839 na voorzien te zijn van de H. H. Sacramenten der R. K. Kerk overleden, de Wel Edele Heer **LOUIS GHISLAIN ROBERT** Lid van den Stedelijken Raad, in den ouderdom van 72 Jaren en 3 Maanden.

*** De Ondergeteekende maakt zijnen Geëerde begunstigers bekend, dat bij hem is te bekomen, Besten en Smakelijken **ELIXER** ad f 12,50 de 100 Fleschjes. — **BORDURPATRONEN** voor Dames. Mede, dat hij weder heeft ontvangen Fraaije en Goede **HANDBOGEN** en **PIJLEN** in alle prijzen.
H. H. VAN MIERLO
in de Waag
 te **EINDHOVEN**.

AANBESTEDING.

Op Maandag den 19den Augustus, 1839, des voormiddags ten elf ure, zal onder nadere goedkeuring van den Heere Directeur-Generaal voor de zaken van de Roomsche-Catholijke Eeredienst, door het Kerkbestuur der R. C. Gemeente van **Heusden**, Arrondissement 's **Hertogenbosch**, Provincie **Noord-Brabant**, ten huize van **H. VERHOEFEN**, in het Wapen van **Amsterdam**, te **Heusden**, worden aanbesteed:

Het Bouwen van eene

K E R K

IN DE STAD

H E U S D E N,

MET DE LEVERANTIE

VAN ALLE DAARTOE BENOODIGDE MATERIALEN.

De Aanbesteding zal geschieden bij inschrijving en opbod.

Het bestek en voorwaarden waarop de Aanbesteding zal plaats hebben, zullen ter lezing liggen, te **Arnhem** bij de **Wed. PULSERS** in het Koffijhuis; te **Breda** bij **LOIJENS** in de Zwaan; te **Dordrecht** bij **SMITS** in den Engel; te **Gorinchem** bij **LOBRECHT** in de Beurs; te **Grave** bij **SCHONENBERG** in den vergulden Roskam; te 's **Gravenhage** bij **SMEETS** in het Zuid-Hollandsch Koffijhuis, te **Hardinxveld** in de drie Snoeken; te 's **Hertogenbosch** bij **REGGERS** in het Stads Koffijhuis; bij **HOHMANN** in het Oud Stads Koffijhuis en bij **KORTHOOT** in het Antwerpsch Koffijhuis; te **Heusden** bij **H. VERHOEVEN** in het Wapen van **Amsterdam**; bij **COPPENRATH** in de Prins-Kardinaal en bij de **Wed. SWAANS** in den Gouden Leeuw; te **Nijmegen** bij **MEURS** aan de Gierbrug; te **Sliedrecht** in de Zwaan; te **Tiel** bij **ROESING** in den Gouden Leeuw; te **Tilburg** bij **DONDERS** in den Gouden Leeuw; te **Utrecht** bij **L. VERMEULEN** op het Vreeburg en te **Waalwijk** bij de **Wed. DALIEU**.

Nadere inlichtingen zijn te bekomen zoo bij het Roomsche-Catholijk Kerkbestuur te **Heusden**, als bij den Heere Hoofd-Ingenieur van den Waterstaat in de Provincie **Noord-Brabant**, **E. DE KRUIJFF**; den Provinciaal Ingenieur van den Waterstaat, Jonkheer **E. C. B. VAN RAPPARD**, te 's **Hertogenbosch**, en den Opzigter **G. BRONKE** te **Heusden**, alwaar ook de teekeningen kunnen worden ingezien; zullende Zaturdags voor de besteding, zijnde den 17en Augustus 1839, ter plaatse, de noodige aanwijzing worden gedaan.

*** **PUBLIEKE AANBESTEDING.**

Van het bouwen van een

HEEREN WOONHUIS,

met twee

Achter Huizen.

Op Maandag den 19den Augustus 1839, zal de Notaris **ROVERS**, binnen de Gemeente Heeze, bij **Eindhoven** ten huize van den Heer Burgemeester, des voormiddags om 10 uren, aanbesteden het bouwen van een **WOONHUIS** met twee **ACHTER HUIZEN** en leverantie der benoedigde Materialen, uitgezonderd Steenen en Kalk. De Gebouwen zullen in 1840 eerst voltrokken behoeven te zijn.

Het bestek zal acht dagen voor de aanbesteding ten kantore van den te Heeze reïderende Notaris ter inzage liggen.

ZEGT HET VOORT.

GRANENMARKT.

Te **Amsterdam** van Maandag den 5den Augustus.

In Tarwe en Rogge was heden weinig handel tot genoteerde prijzen; 126 p. n. wib. Pools Tarwe f 390; 125 p. n. b. dito f 370; 126 p. geringe dito f 350; 126 p. n. r. Koningsb. f 340.

Te 's **Hertogenbosch**, bij **D. A. A. DE ROOIJ**, Boek- en Courantdrukker.

115 p. n. Pruis. Rogge, 161; 120, 121 p. [pruis f 180, 182; 116 p. gedr. f 170.

Garst in een doen, 99 p. Vries. Winter f 148.
 Haver als voren, 85 p. nieuwe fijne f 115; 78, 80 p. nieuwe Voer f 96, 105.
 Bockweit f 5 hooger; 117 p. Nijk. f 215; 116 p. Steenb. f 210; 114 p. Vlaams. f 200.
 Koolzaad flauw; oud Rost. 47 p. vl.; n. Bet. 45½ p. vl.; n. Gron. Avelz. 46½ p. vl.
 Lijnzaad in een doen; 110 p. Dantz. f 255; 107 p. Kon. f 225.
 Raapolie was goed prijshoudend; per 6¼w. f 32; Vlieg. f 31 a ¼; Sept. f 30½ a 31; Oct. f 31, Nov. en Dec. f 31 ¼; Mei 1840 f 30½ a ¼
 Lijnolie per 6¼w. f 28; Vliegend f 27; Hennep-Olie per 6¼w. f 32½, Vliegend f 34½ a ½
 Raapkoeken f 60 a 62. Lijnkoeken f 8 a 9.

SCHIEDAM den 5den Augustus.

Zonder de belasting.

Jenever het Nederl. Vat, zonder Fust. f 21,25
 Amst. Proef. het Nedl. Vat, zonder Fust. 24,00

E I N D H O V E N, den 6den Augustus 1839.

De prijzen der Granen, zijn heden alhier geweest.

Rogge (per Ned. Mud). f 5-90-a 0-00
 Bockweit. 5-00-a 0-00
 Haver. 3-40-a 0-00
 Het Nederlandsch pond Boter 0-60 a 0-70
 De 4 ————— Roggenbrood 34 Cents.

BUITENLANDSCHE BEURSPRIJZEN.

De Beursprijzen waren den 5den te Brussel de 2½ pCt. 55½; de 5 pCt. 101½, ¼ de 4 pCt. 91½; de 3 pCt. 72.

B I N N E N L A N D S C H E B E U R S P R I J Z E N.

BEURS AN AMSTERDAM.

Heden, Maandag 5den Augustus 4¼ Ure.

Werk. Sch. 2½ pCt. 54½, ¼ Dito 5 pCt. 102½, 9/16 Am.Synd. 4¼ pCt. 96½, 1/8 Dito 3½ pCt. 82 Handel. 173½, 5/8, Oost-Indie 5 pCt. 100½, 1/16 Rijn Spoorweg 104½. Ardoins 85 p. st. 18½, 7/16, 3/8. Oude Russen 105½ Mexikanen 24, ¼ Columb. 22.

Latere Berigten.

PARIJS, den 3den Augustus.

De Correspondentien uit Madrid van den 29sten Julij heden alhier ontvangen doen het land voorkomen als geheel aan de heet-hoofden te zijn overgeleverd. Eenige personen schroomen niet te verzekeren dat deze onverdragelijke uitslag den Generaal **Ataix** zal doen afschrikken.

Het ministerie van oorlog zou, zegt men, verwilligd worden dat indien de Cortes dreigend wierden de Hertog der overwinning aan het hoofd van 10,000 man keuroepen zou worden geplaatst en het noorder leger is niet ver van de hoofdstad.

— De uit Constantinopel ontvangen brieven bewijzen dat de bevolking in de grootste onwetendheid omtrent de groote gebeurtenissen gehouden wordt, welke het lot van het keizerrijk moeten beslissen. Volgens die brieven had **Hafiz** Pacha zich met het overschot van zijn leger bij **Ibrahim** Pacha gevoegd, wiens juiste gesteldheid men niet kende, doch die men vermoede dat naar klein Azië op marsch was.

— De Admiraal **Stopford** rigte zich naar de Dardanellen, alwaar hij zich met het Fransche leger moest vereenigen om over de bewegingen der beide vereenigde eskaders te beraadslagen. Men verzekert dat de instructien der beide Admirals dezelfde zijn en dat zij bevel bekomen hebben om op het eerste berigt eener Russische interventie de Dardanellen binnen te loopen. **Mehemed-Ali** heeft, naar men zegt, zijn ultimatum door een Gezant, die zich op de **Papin** heeft ingescheept, aan den Divan doen kennen.

Den 16den hebben de voornaamste officieren der Turksche vloot aan **Mehemed Ali** den eed afgelegd, die zoo gezegd wordt, zeer godsdienstig is. Onmiddelijk na deze plegtigheid heeft een groot getal dezer officieren het half Russisch kostuum, waarmede zij gekleed waren, afgelegd en het nieuw Turksch kostuum aangenomen. — Uit Alexandrie word van den 17den Julij gemeld.

Mehemed Ali veronderstelt dat het oogenblik gekomen is, waarop het Turksche rijk moet verdeeld worden. Hij vreesd dat Engeland het grondgebied voor zijn aandeel wil hebben hetwelk, de vrucht is van zijnen arbeid, gedurende zijn geheele leven. Ook gaat hij maatregelen nemen om deze gebeurtenis af te weren. In aller haast zijn troepen geroepen om de garnisoenen van **Damiette**, **Alexandrie** en **Rosette** te versterken. Hij wil 30 a 40,000 man in Neder Egypte bij een brengen, die hij als onoverwinnelijk beschouwt en liever met de wapenen in de hand sterven dan afstaan datgene, hetwelk de hemel zigbaar aan hem heeft toevertrouwd.

BRUSSEL, den 5den Augustus.

Z. M. de Koning wordt heden ochtend alhier terug verwacht. **H. M. de Koningin** is Zondag avond op het kasteel van **Laeken**, komende uit **Mons**, aangekomen.

— De heer **Hilarion Guys** een Fransch koopman, die de algemeene achtling geniet, is door ons gouvernement tot Vice-Consul van **Belgie** te **Smyrna** benoemd.

— Uit Antwerpen wordt van den 5den Augustus gemeld:

De forten **Lillo** en **Liefkenshoek**, die ons door de Hollanders zijn afgestaan, zijn in eenen zeer slechten staat. Naar men verzekert zal er een miljoen franken noodig zijn om dezelve te herstellen.